

УДК 101.1

В. Пастернак, М.Паламар д. т. н., проф.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна.

ТЕХНОКРАТІЯ ЯК ОРГАНІЧНИЙ ЕЛЕМЕНТ ПАНУЮЧОЇ ЕЛІТИ

V. Pasternak, M. Palamar Dr., Prof.

TECHNOCRACY AS AN INTRINSIC PART OF RULING ELITES

Технократія - це ідеологія створення мерітократичного суспільства, де влада належить науково-технічним спеціалістам та суспільству, створеному на її основі. Основне положення технократичної концепції побудови суспільства — технологічний детермінізм. Вирішальну роль в якому надається техніці і технології у розвитку соціально-економічних структур.[1,2]

Ідея технократичного суспільства виникла ще в античний час. Ідея мала фантастичний характер через відсутність прошарку (класу) вчених. Першим філософом нового часу, який розробляв теорію закономірного переходу влади до представників науково-технічних спеціалістів, був А. Сен-Семон. Технократи вважають, що управління суспільством повинно базуватися на наукових засадах. Пануюча еліта залежить від функцій, які суспільство їм делегує в залежності від викликів епохи. В XIX столітті завершується науково-технічна революція. Науково технічна революція надала доступ до знань та інформації, що сприяло зміні влади від еліти власників до еліти професіоналів. Економіст Торстейн Веблен розвиває ідею боротьби між капіталізмом та іншими членами суспільства. У своїй праці "Інженери і цінова система" (1921) Веблен описує соціальну утопію, в якій інженерно-технічна еліта повинна спрямовувати свої знання на побудову «досконалого соціального механізму».

В книзі "Революція менеджерів" Дж. Гелбрейт головну роль у виробництві відводить "техноструктурі". Це група спеціалістів, які володіють потрібним досвідом та навиками, які потрібні для промисловості та суспільства.

В 60-тих роках виникає нова хвиля прихильників технократії. Одним з представників був Д. Белл, який віддав науці головну роль в побудові суспільства. Виникла ідея технократичного уряду — влада експертів. Кожна галузь повинна контролюватись та реформуватись фахівцями в своїй сфері. Соціальна структура такого суспільства базується на знаннях та кваліфікації, а не на відносинах власності. Такий уряд повинен бути незалежним від політичних партій та повинен не мати політичних амбіцій. В чистому вигляді технократія не була реалізована, але широко використовувались її елементи в США, Японії, Фінляндії, Італії. Спроба створити технократичний уряд була частково реалізована в Україні в 2014 році, проте зазнала невдачі. Однією з причин є відсутність підтримки з боку Верховної Ради та спротив системи до реформ.

Література

1. Garlbreith J. K. Economics and the Social Purpose / Garlbreith. – Boston, 1973. – 82 с.
2. Звиглянич С. Хто такі технократи і перспективи такого уряду в Україні [Електронний ресурс] / Сергій Звиглянич // 112.ua. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://ua.112.ua/statji/khto-taki-tekhokraty-i-perspektyvy-takoho-uriadu-v-ukraini-300385.html>.
3. Технократия как постдемократия [Електронний ресурс] // философия.ру – Режим доступу до ресурсу: <http://filosofia.ru/76631/>.